

OGSÅ DETTE ER EUROPAS STEMME

To ungarske lyrikere av i dag

Dikt av Sándor Csoóri og Sándor Kányádi

Utvalg op innledning ved Vince Sulyok

Til norsk ved
Odd Abrahamsen og Vince Sulyok

Mikes International
The Hague, Holland

Solum Forlag A/S
Oslo, Norway

2006

Kiadó

'Stichting MIKES INTERNATIONAL' alapítvány, Hága, Hollandia.

Számlaszám: Postbank rek.nr. 7528240

Cégbejegyzés: Stichtingenregister: S 41158447 Kamer van Koophandel en Fabrieken Den Haag

Terjesztés

A könyv a következő Internet-címről tölthető le: **http://www.federatio.org/mikes_bibl.html**

Aki az email-levelezési listánkon kíván szerepelni, kérjük küldjön egy emailt a következő címre:

mikes_int@federatio.org

A kiadó nem rendelkezik anyagi forrásokkal. Többek áldozatos munkájából és adományaiból tartja fenn magát. Adományokat szívesen fogadunk.

Cím

A szerkesztőség, illetve a kiadó elérhető a következő címeken:

Email: mikes_int@federatio.org

Levelezési cím: P.O. Box 10249, 2501 HE, Den Haag, Hollandia

Publisher

Foundation 'Stichting MIKES INTERNATIONAL', established in The Hague, Holland.

Account: Postbank rek.nr. 7528240

Registered: Stichtingenregister: S 41158447 Kamer van Koophandel en Fabrieken Den Haag

Distribution

The book can be downloaded from the following Internet-address: **http://www.federatio.org/mikes_bibl.html**

If you wish to subscribe to the email mailing list, please send an email to the following address:

mikes_int@federatio.org

The publisher has no financial sources. It is supported by many in the form of voluntary work and gifts. We kindly appreciate your gifts.

Address

The Editors and the Publisher can be contacted at the following addresses:

Email: mikes_int@federatio.org

Postal address: P.O. Box 10249, 2501 HE, Den Haag, Holland

ISSN 1570-0070

ISBN-10: 90-8501-078-0

NUR 306

ISBN-13: 978-90-8501-078-4

© Mikes International 2001-2006, Sándor Csoóri 1984-2006, Sándor Kányádi 1984-2006,

Solum Forlag A/S 1984-2006, All Rights Reserved

Norwegian translation © Vince Sulyok, Odd Abrahamsen 1984-2006

PUBLISHER'S PREFACE

Today we are releasing the electronical version of a volume that contains the selected poems of Sándor Csoóri and Sándor Kányádi — two of the most prominent contemporary Hungarian poets and literary personalities — translated into Norwegian. The original version was published by the Solum Forlag A/S publishing house in Oslo, Norway in 1984. The volume holds the title: *THIS IS ALSO EUROPE'S VOICE*.

The following volumes were published in the literary series of Bibliotheca Mikes International:

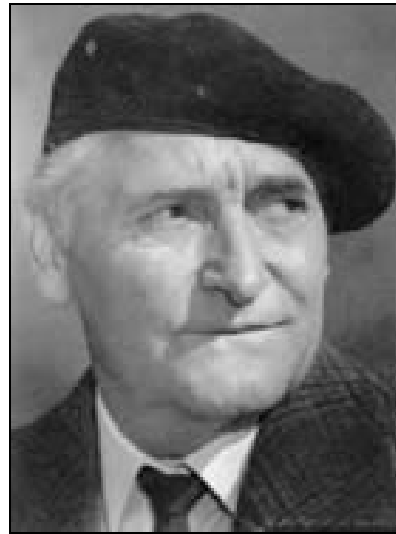
- **CSOÓRI, Sándor:** PEOPLE, BRANCHES (Translated from Hungarian into Norwegian by: ABRAHAMSEN, Odd & SÜLYÖK, Vince)
- **CZIGÁNY, Lóránt:** "MY PASSPORT IS ENGLISH, BUT MY PRIDE IS HUNGARIAN" (in Hungarian)
- **IGNOTUS, Pál:** MY PRISON DIARY (in Hungarian)
- **ILLYÉS, Gyula:** SELECTED POEMS (Translated from Hungarian into Norwegian by: ØDEGÅRD, Knut & SÜLYÖK, Vince)
- **KRSTIĆ, Boško:** THE BERINGER CASTLE (Bilingual: Serbian-Hungarian. Translated from Serbian into Hungarian by : RAJSKI, Emese)
- **KRSTIĆ, Boško:** AQUARIUS (Bilingual: Serbian-Hungarian. Translated from Serbian into Hungarian by : BESZÉDES, István and VARGA, Piroška)
- **LADIK, Katalin:** THE FOUR DIMENSIONAL WINDOW (in Hungarian)
- **LADIK, Katalin:** GRASS CAGE (in Hungarian)
- **LADIK, Katalin:** EXPELLED ~ ENGAGEMENT (in Hungarian)
- **LADIK, Katalin:** ON IKARIA'S BIKE - Collected poems [1962-1984] (in Hungarian)
- **LÁSZLÓ, Noémi:** ONE HUNDRED AND ONE (in Hungarian)
- **KEMENES GÉFIN, László** (Ed.): ANTHOLOGY OF HUNGARIAN POETS IN THE WEST, 1980 (in Hungarian)
- **FERDINANDY, György** (Ed.): ANTHOLOGY OF HUNGARIAN PROSE IN THE WEST, 1982 (in Hungarian)
- **BORBÁNDI, Gyula** (Ed.): ANTHOLOGY OF HUNGARIAN ESSAY IN THE WEST, 1986 (in Hungarian)
- **BORBÁNDI, Gyula** (Ed.): ANTHOLOGY OF HUNGARIAN TREATISE IN THE WEST, 1987 (in Hungarian)
- **PASTERNAK, Boris Leonidovich:** CHRISTMAS STAR – Late poems (1945-1960) (Translated from Russian into Hungarian by GÖMÖRI, György & SÜLYÖK, Vince)
- **SEGESVARY, Victor:** EARLY POEMS AND WRITINGS (in Hungarian)
- **SÜLYÖK, Vince:** UNDER AIMLESS SKY (in Hungarian)
- **SÜLYÖK, Vince:** AN AUTUMN'S ETERNAL MEMORY (in Hungarian)
- **SÜLYÖK, Vince:** LIGHT SWIRL LIFE — Subjective Selection from 44 Years' Poems (in Hungarian)
- **SÜLYÖK, Vince:** A WORLD KNOCKED OVER ON ME (in Hungarian)
- **SÜLYÖK, Vince:** YOU LIVE IN YOUR PAST (in Hungarian)
- **VOLD, Jan Erik:** ICICLE PERIOD (Translated from Norwegian into Hungarian by: SÜLYÖK, Vince)

The Hague (Holland), May 31, 2006

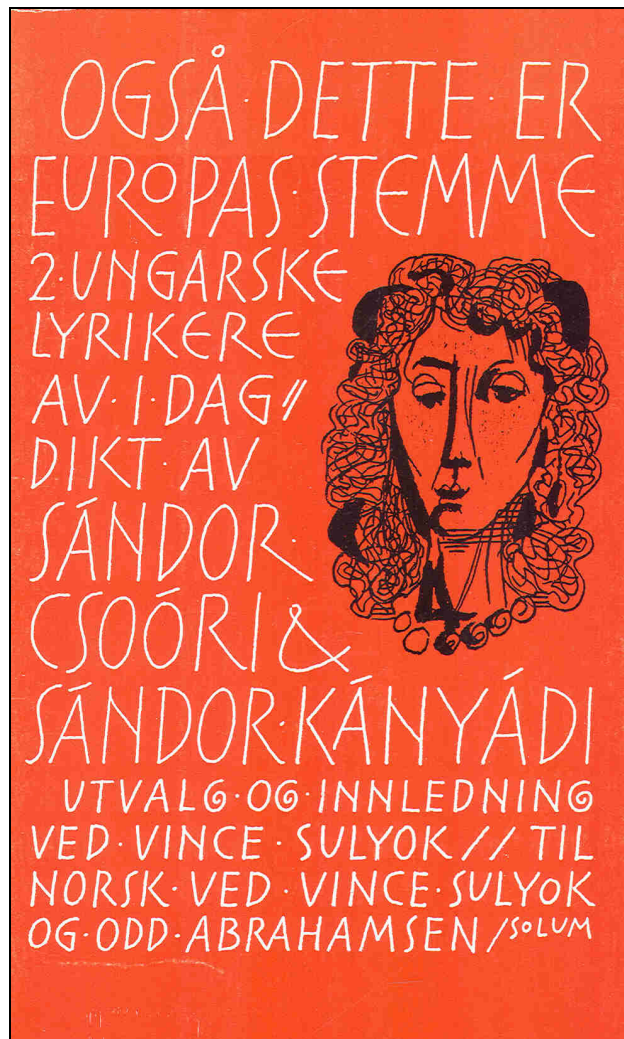
MIKES INTERNATIONAL

Sándor Csoóri

Sándor Kányádi

OGSÅ DETTE ER EUROPAS STEMME

To ungarske lyrikere av i dag

Dikt av Sándor Csoóri og Sándor Kányádi

Til norsk ved Odd Abrahamsen og Vince Sulyok

Solum Forlag A/S, Oslo, 1984

(ISBN 82-560-0333-2)

INNHold

<i>Publisher's preface</i>	<i>III</i>
TO STEMME FRA DAGENS UNGARSKE LYRIKK.....	1
DIKT AV SÁNDOR CSOÓRI	4
GULLFASANENE FLØY.....	5
LANDSKAP EFTER EN REGNBYGE	6
GJEM UNNA UNDERET	7
NÅR JEG BERØRER DEG	8
DERETTER	9
INGENMANNSLAND	10
DEN FREMMEDE	11
DEN TREDJE DAGEN BEGYNTE DET Å SNE.....	12
DAGEN FORSVINNER IKKE.....	13
KANSKJE EN KULE	14
HELSINGFORS, FRA EN SVINGSTOL	15
MINE KNOGLER PÅ HAVETS SLIPESTEN	16
FØR REISEN	17
POESIENS UNGKAR	18
VINDEN BLÅSER.....	19
MINNE OM SNE	20
HVITHET.....	21
FORAN LAMPER OG NEVER	22
DETTE DIKTET SIER	23
VINTERKVELD.....	24
DEN TIENDE KVELDEN	25
EFTER HELLIGDAGENE.....	26
GOD MORGEN, VERDEN!	27
MORGENFOTELLING	28
SPORET ETTER DIN HÅND	29
DEN GYLNE SØNDAG	30
SOMMER I ESZTERGOM	31
NÅR MØRKET BLIR RØDT.....	32
UTSIKTSTÅRN.....	33
INGEN, BARE DIN VENN	34

DIKT AV SÁNDOR KÁNYÁDI.....	35
FREDSDIKT FRA LANDET.....	36
DRØMMEREN.....	38
DEN KVELDEN	39
TIL SLUTT.....	40
RØYK	41
KVELDSBILDE.....	42
AVKOPLING.....	43
LODDRETTE HESTER	44
EN HERRELØS HUND	45
KRIGEN	46
DEN DRIKKFELDIGE AGAMEMNON.....	47
DEN STUMME	48
FRA TRE TIL TRE	49
TOMME ESKER.....	52
PANTHA RHEI.....	53
EVENTYR.....	54
FORAN HUSET	55
SLUMRENDE HAV	57
VERNISSASJE	58
BARE FRA NÅ AV	59
DET FINNES STEDER.....	60
REKVIEM FOR EN SKOG	61
ET DIKT OM FØLELSER	62
MALERI.....	63
LIKEVEL SKULLE DET VÆRE.....	64
RANDBEMERKNINGER	65
FRA EN PILEGRIMS DAGBOK.....	66
ALLESJELERSDAG I WIEN	67
DEN MEST FORLATTE ER HAN	67
ANNEN JUNI NITTENHUNDREOGFIREOGFØRTI.....	67
EN GANG BLIR OGSÅ DU FLETTET	67

TO STEMMER FRA DAGENS UNGARSK LYRIKK

*Ein Gedicht ist ein Fenster, in eine
fremde Wirklichkeit geöffnet.*

Jutta Schutting

For den interesserte er ungarsk lyrikk ikke lenger så ukjent og utilgjengelig som for bare 10—20 år siden. Den språklige barrieren er naturligvis fortsatt der og stenger for mange. Men de som behersker i hvert fall ett av verdensspråkene, kan idag på en tilfredsstillende måte orientere seg i den ungarske diktnings verden, takket være en rekke viktige lyrikkantologier og separate diktutvalg av sentrale poetiske livsverk. Blant de aller viktigste må nevnes *Anthologie de la poesie hongroise* av L. Gara (Paris 1962), *Lirica ungherese del '900* av P. Santarcangeli (Bologna 1962), *Neue ungarische Lyrik* av G. Fritsch (Salzburg 1971) og *Modern Hungarian Poetry* av M. Vajda (New York / Budapest 1977). Tradisjonelt har tysk vært den viktigste innfallsport til ungarsk litteratur i Vesten. Denne tradisjonen mistet imidlertid mye av sin betydning etter Den 2. verdenskrig, mens oversettelsesvirksomheten til engelsk vokser tilsvarende i omfang. Ikke minst når det gjelder presentasjonen av de vesentligste poeter fra vår egen tid i separate diktutvalg. Især vakte János Pilinszkys dikt i Tel Hughes praktfulle engelske tolkning stor oppsikt (*Selected Poems*, Manchester 1976).

Også på skandinaviske språk er det etter hvert utkommet et ikke ubetydelig antall gjendiktninger av ungarske diktere. Den første svale var *Ungarns stemme* av Poul Sørensen (København 1960); han utga også en samling av Attila Józsefs dikt (København 1968). Den svenske antologien *Sex ungerska poeter*, redigert av G. Thinsz, kom i 1968, mens den norske *Moderne ungarsk lyrikk*, redigert av V. Sulyok, er fra 1975. Disse grunnleggende samleverkene blir godt supplert av en rekke mer fyldige, separate utvalg av lyrikere som Sándor Petöfi, Attila József, Gyula Illyés, Sándor Weöres, János Pilinszky og Ferenc Juhász. Sammen gir de et tilnærmet pålitelig og utfyllende bilde av de mest karakteristiske trekk og tendenser innen moderne ungarsk lyrikk og danner et godt grunnlag for å sette seg inn i emnet.

Denne dikteriske verden er fullt ut europeisk i ordets beste mening, idet den bygger på den samme felles kulturarv og er bærer av de samme åndelige verdier som Europa har båret frem. Men når vi har fremhevet det bestemmende historiske fellesskap, som i store trekk er basert på felles erfaringer, tradisjoner og åndelige strømninger, må vi straks også peke på at ungarsk lyrikk ikke mangler særegne trekk. Et av dem er bruken av bundne former med rim, assonanser osv., som i ungarsk lyrikk finnes i langt større omfang enn i den norske og øvrige vest-europeiske. Det vil likevel ikke si at ungarsk lyrikk skulle ha unngått påvirkningene fra de modernistiske strømninger; de gjorde seg bare stort sett gjeldende på et annet vis. Det er altså fortsatt fullt ut mulig å skrive tidsmessige, kunstnerisk høyverdige dikt på ungarsk i tradisjonelle former, selv om den frie form, de frie rytmer nå vinner stadig større innpass også der, særlig hos de yngre. — En annen særegenhet er dens frodige rikdom på bilder, som fortoner seg enda mer iøynefallende i lys av den karrighet og saklige tørrhet den moderne lyrikk vanligvis oppviser. Dette fenomen har sine røtter i ungarsk mentalitet, folkekarakter og språk, og henger sammen med den sterke innvirkning fra folkediktingen. Billedrikdommen og gleden ved ordene, kombinert med et utpreget sans for musikalitet, kan av og til grense til den rene ordmagi som ofte vanskelig lar seg formidle, især når det refererer til spesifikke trekk ved ungarsk natur og livsvilkår og til ungarske skikker.

Den ungarske diktnings mest karakteristiske trekk er imidlertid dens nasjonalt og sosialt engasjerte holdning, dens lidenskapelige interesse for landet og dets befolkning. Tradisjonen tro tar den, også idag, opp nasjonale og politiske, sosiale og samfunnsmessige problemer på en helt selvfølgelig og naturlig måte. Dette har sin grunn i landets historie, som tok en tragisk vending på 1500-tallet: magyarenes blomstrende middelalderrike mistet da sin uavhengighet og sin økonomiske og politiske enhet som følge av tyrkergrigene. Det sterkt ødelagte, tredelte Ungarn ble deretter en kasteball for fremmede makter, og imens gikk landets egne nasjonale institusjoner til grunne eller ble hemmet i sin utvikling og virksomhet. Det ble da til at dikterne

i større eller mindre grad, og vanligvis helt spontant, overtok de funksjoner som før ble utøvet av ulike nasjonale organer. De tok vare på den nasjonale bevissthet, de ga uttrykk for folkets prøvelser, håp og lengsler. Diktningen ble dermed et av de viktigste midler til å hevde den nasjonale identitet.

Innenfor diktningen har særlig lyrikken en unik stilling I Ungarn: med seismografens følsomhet reagerer den på samtidens begivenheter, tendenser og problemer, moralske og sosiale farer, smerte og uro. Lyrikerne inntar en meget fremtredende plass i åndslivet og nyter stor anseelse i folket.

De to dikterne som her presenteres, hører til samme generasjon og står sentralt i våre dagers ungarske lyrikk, som de siste 20—30 årene har hatt en rik blomstring. De to har mye til felles: de utviklet seg og skapte sine respektive lyriske verk under omtrent samme vilkår, ennskjønt i to forskjellige østeuropeiske stater: Ungarn og Romania. De debuterte omtrent samtidig, i midten av 1950-årene, har sine røtter i landsbyen og søkte etter en dikterisk identitet med forankring i de nasjonale verdier og tradisjoner som i første rekke var preget av Petöfis navn. Deres lyrikk gjenspeiler tidens vekslende virkelighet med dens skiftende tendenser og muligheter. Den nære tilknytning til det folkelige, solidariteten med samfunnets laveste lag, først og fremst landsbybefolkningen, og den levende interesse for landet og nasjonen, er karakteristiske trekk hos begge. Mer alment forsøker de å gi uttrykk for de problemer vår tids menneske, særlig i Mellom-Øst-Europa, er opptatt av. De deler dermed den oppfatning som til alle tider har vært meget karakteristisk for ungarsk litteratur, nemlig at dikteren skal være direkte engasjert i alt vesentlig som skjer i hans land i verden som helhet.

For dem ble tøværsperioden etter Stalins død i mars 1953 et politisk-kulturelt miljø som helt bestemte den retning deres dikteriske og menneskelige utvikling tok. Dette førte til en følsomt reagerende, men samtidig fast etisk holdning — hos dem såvel som hos de fleste av deres generasjons forfattere — som, innebar en inngrodd skepsis overfor de ideologiske krav tidens ulike makthavere prøvde og fortsatt prøver å stille dem.

Deres diktning er dermed oppstått under opplevelsen av en utsatthet og ensomhet som er nesten ufattelig for en nordmann. Deres moralske appell mot enhver form for vold, urett og brutalitet konfronterer dem ustanselig med forskjellige forbudtskilt eller truende trykk fra den statlige maktens side. For å omgå dette, refererer deres appell ofte ikke til konkrete, håndgripelige saker, men rettes liksom tidløst og abstrakt mot undertrykkelse og overgrep generelt, eller til fjerne strøk i verden. I ufrihetens fortettede atmosfære oppfattes dog deres ord som oftest riktig, såvel av deres lesere og tilhengere som av makten. Følgene kan da lett bli at man ad administrativ vei forsøker å trenge dem til side og ut av det litterære og offentlige liv, avskjære deres publiseringsmuligheter (all forlags-, presse- og radiovirksomhet er jo statlig og ensrettet) og derved true dem i livsgrunnlaget. Men til tross for dette opphører ingen av dem å meddele samtiden sin smerte, sin uro, sin protest og sin tvil, og de regnes derfor med rette blant de virkelig betydelige stemmene innen våre dagers ungarske lyrikk.

Sándor Csoóri [utt: sja:ndår tsjá:ri] er født 1930 i Zámoly og fikk sin høyere utdanning ved Lenin-instituttet i Budapest. Han er lyriker, forfatter og journalist, dreiebokforfatteren til en rekke filmer fra 1960—70-årene, skapt i samarbeid med Sándor Sára eller Ferenc Kósa, som f. eks. filmen *Tízezer nap* [Titusen soler] fra 1965, som ble tildelt storprisen i Cannes. Han debuterte med diktsamlingen *Felröppen a madár* [Fuglen flyr opp] i 1954. I sine første samlinger fulgte han for det meste i Petöfis spor og skrev i bundne former, men fra og med 1960-årene har han brukt utelukkende frie rytmer. Til nå har han utgitt 16 bøker, vel halvparten av dem diktsamlinger; den siste nye samling er fra 1982 og heter *Elmaradt lázálom* [Feberdrømmen som uteble], mens resten av bøkene inneholder essays, prosa, reiseskildringer og sosiografiske skrifter. I sin diktning oppviser han en sjelden evne til fornyelse. Hans stil utmerker seg ved en lykkelig syntese av surrealisme (med røtter i ungarsk folkediktning) og en mere saklig modernisme, ekspresjonistisk billedbruk, sensualitet og språklig rikdom. Han regnes som den sanne arvtageren og etterfølgeren av Gyula Illyés, som døde i april 1983. Følgende treffende karakteristikk av hans lyrikk ble skrevet av Odd Abrahamsen, da Csoóris svenske diktutvalg utkom i 1982: «I sin diktning er han samtidig ungarer og européer, det vil igjen si at det erfaringsområde som han anvender i sine dikt kommer fra et ungarsk jordsmonn og at det igjen ikke kan skilles fra anstrengelsene i å skape en verden som er annerledes enn absurde og krigerske meldinger.»

— En rekke av hans dikt er oversatt til fremmede språk, bl. a. engelsk, fransk, nederlandsk, tysk og svensk.

— I 1981 ble han av universitetet i Wien tildelt den høyt ansette Herder-prisen.

Sándor Kányádi [utt.: sja:ndår ka:nja:di] er født 1929 i Porumbenii Mari/Nagygalambfalva, i Transsylvania, Romania. Han studerte filologi ved universitetet i Cluj-Napoca/Kolozsvár; Lyriker, redaktør og oversetter.

Han debuterte i 1955 med diktsamlingen *Virágzik a cseresznyefa* [Kirsebærtreet blomstrer], som til nå er etterfulgt av ytterligere seks diktsamlinger, den siste fra 1978 med tittelen *Szürkület* [Grålysningen], samt en rekke eventyrsamlinger for barn. Hele hans liv og dikteriske utvikling ble bestemt av det faktum at han tilhørte den ungarske minoritet i Transsylvania, som i dag antas å utgjøre vel 2,5 millioner mennesker. Tidsbakgrunnen for hans diktning er de vanskelige årene under og etter Den 2. verdenskrig, den stalinistiske æra i Romania og deretter den voksende rumenske nasjonalismens tid, som begynte tidlig i 1970-årene og fortsatt vedvarer. Dette nærmest predestinerte ham til å bli talerør til en truet og underkuet folkegruppe. Hans lyrikk gjenspeiler den kollektive lidelse og gir dessuten uttrykk såvel for dikterens avmaktsfølelse, pessimisme som hans varme humanisme. Til å begynne med dyrket også han den folkelige vise-formen og førte Petöfis arv videre, men etterhvert ble hans språk og formverden stadig mer komplisert, tidsmessig og intellektuelt bevisst. Det som Odd Abrahamsen generelt skriver om østeuropeisk lyrikk, gjelder i høy grad også Kányádi: «Det står klart for meg at det beste i den østeuropeiske lyrikken har en langt større tyngde og rekkevidde enn den lyrikk som stort sett skrives i Vesten. Erfaringsmaterialet som de øst-europeiske diktere anvender har en helt annen gehalt enn i vår del av verden, der fremskritt og velferdsstat er stikkord.»

— Hans dikt er oversatt til bl. a. rumensk, tysk og svensk.

— Han besøkte forøvrig Norge og holdt her, sammen med den fremragende roman- og dramaforfatteren András Sütő, i juni 1971 en litterær forelesningskveld for ungarere bosatt i Norge.

Vince Sulyok

DIKT AV SÁNDOR CSOÓRI

GULLFASANENE FLØY

(Szálltak az aranyfácánok)

Alt har løpt forbi her ved mitt hjerte:
vinden i slutten av mars, min fars hest, den med det glødende hode,
her har mine guttevenner løpt med duggvåte føtter
og med jordens store glede.

Gullfasanene fløy gjennom skogens port,
den lemlestede måne fløy, drevet med i et himmelsk trekk,
og i regnbygene født av skyenes ulykke
var verden så vakker som i fremtidens bibler.

Løvets ansikter, menneskenes ansikter, vannets ansikter og pikenes,
dere forlot meg aldri i den lykkelige trengselen.
Vi gikk over stenenes mystiske ro
som over glemte døde.

Og du, hav, jeg så deg bare én gang, men jeg smakte på deg,
du var sommerens vin, altets avkjølte drikk,
den flagrende vinge som løftet meg innenfra
over den tørre nøkternhet og over min død.

Hvor er du, hav, og hvor er dere, mine guttevenner som gjemte dere under broen?
Og dere, daggryets ploger som jeg pløyet Solen med?
vinden som smøg seg gjennom vårens nåløye, syrenenes revolusjon,
hvem har dere forlatt når dere forlot meg?

Jeg står ovenfor min landsby, bak meg en eldgammel ruin.
Også barndommens skog og eng er i ruiner.
Fasanen springer tilbake blant trærne, også vinden, springer,
og jeg har ingen annen glede uten den å kunne rope etter dem.

Til norsk ved Vince Sulyok

LANDSKAP EFTER EN REGNBYGE

(Zápor utáni táj)

Søle, søle på jorden
og oppe i himmelens museum
vandrer solen på bare føtter.
De regnpiskede trær står
som vinglass fylt til bredden.

Jeg vil drikke deg opp, uuttømmelige verden,
men blir plutselig svak av mitt begjær —
Ennu ser jeg det siste lynet,
som, lik en spiker i veggen, brakk mot fjelltoppen.
Men fjellet damper uskadd
under vindruenes grønne skum,
og ved fjellets fot løper en bekk
som om det var sideelven til mitt hjerte.

Fra de gjennomvåte betongbyene
skulle jeg se hitover mellom lynende biler;
snegler kommer på veien, gresslandets langsomme okser,
og storkenes skygger glir over dem,
og det grønne sildrer som gresshoppers blod,
som et igjenglemt havs lette skum — —

Hvilken skapelsens dag er dette?

Jeg går til ankelen i skimrende mudder!

Til norsk ved Odd Abrahamsen

GJEM UNNA UNDERET

(Rejtsétek el a csodát)

Alt er så nakent og beregnet.
Gjem unna underet så jeg kan elske det!
Som gresshopper med trekant-hode eter
forklaringene vår verden opp.

Jeg får ikke lenger hjertebank av noe.
Jeg ser på de himmelstormende undrene
som på en kvinne i sekkekjole, en elefant som spiller fotball,
utålmodig, forvirret, nervøst,

og jeg leter etter en gal i meg hele tiden,
en Hellig Frans av Assisi tom taler til maskiner og kontinenter:
en svermer med uhelbredelig munn, en som lider
når han ikke har en farlig hemmelighet, en uforsvarlig drøm,
for da har han intet håp heller — solen skinner på ham bare
som på det knekkede gresset, på de skremmende stenansiktene.

Til norsk ved Vince Sulyok

NÅR JEG BERØRER DEG

(Ha megérintelek)

Hvorfor skulle jeg skrive dikt
når jeg kan være sammen med deg?
Bare for å dekorere tiden
og snakke tomt?
Jeg griper heller tak i solen
som en kjeglekule
og slår med den ned horisontens skoger
for din skyld.

Hvorfor skulle jeg skrive dikt
når jeg kan være sammen med deg?
Dine bryster er vakrere
enn de mest uventede metaforer,
og din munn lyser mere enn de mest nakne rim.
Det er sommer,
din hånd brenner som et forstørrelsesglass,
og innsjøstrandens sand
varmes opp av din mave.

Fugler er omkring deg,
og tog raser forbi.
Når røken i ett øyeblikk kler på deg,
kler mine øyne på nytt av deg —
Jeg vet ikke hvorfor mine øyne vil se deg.
Om du var et kratt: skulle jeg se på krattet,
og var du jord: da jorden.

Hvorfor skulle jeg skrive dikt
når jeg kan være sammen med deg?
Ordene blir tomme som sommerhyttene om høsten,
ordene forsvinner som menneskene,
men når jeg berører deg,
blir berøringen udødelig:
den vil hverken forvandles til fremtid
eller til minne —

Hvorfor skulle jeg skrive dikt
når jeg bare kan tilhøre deg?
dine føtter,
dine hender,
ditt åndedrag.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

DERETTER

(Aztán)

Deretter fulgte kjærligheten lik en husundersøkelse.
Skuffer og årstider endevendt;
skogenes uåpnede brev revet i stykker,
herjede hårstrå kastet om hverandre,
kister av sigarettstumper,
byer forvandlet til minner.

Sølete støvlers stempler
på fremtidens hemmelige dokumenter.
Deretter vinden
for å åpne døren
mot lufttrekken,
mot solskinnet.

Til norsk ved Vince Sulyok

INGENMANNSLAND

(Senkiföldje)

Du sier ingenting,
jeg sier ingenting, selv om vi ser:
ingenmannslandet mellom oss vokser stadig,
og våre netter blir overvokst av ugress, som på kirkegården;

Om jeg hadde tid for smerten,
og jeg hadde tid for glemselen,
skulle jeg ta på meg en blydrakt
og synke ned på bunnen av innsjøen,
men jeg må bli her hvor også du er,
jeg må gå her hvor også du går,
det er her jeg i stillhet forlater portrommenes stillhet,
hvor lyden fra jernhåndtaket skjærer tenner.

Hvis ikke bare dette legeme var gitt oss
til å leve og til å overleve kjærligheten,
skulle vi alt løpe mellom soppaktige trær fra en annen tid
og rive hendene våre av hverandre som en brennende skjorte
og min munn skulle for lenge siden talt med en annen himmel,
puste i en annen natt full av trøst,
presse våren ut av andre knokler,
kvelende honning.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

DEN FREMMEDE

(Az idegen)

Noen kommer, banker på døren, søker nattlosji,
men som en robot kan også han bare smile mot dørhandtaket,
mot de gult blomstrende innendørsantennene.
Jeg mumler til ham: tilgi meg, men vi har en død i huset,
tyste ville vi gjerne tilbringe natten med ham,
tale til ham ved et stykke brød og et glass vin som forfedrene,
og være sammen med skogsuset som også han en gang hørte.
Han nikker, men bare som en fremmed midt i min sorg,
selv om også han er et barn av jorden.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

DEN TREDJE DAGEN BEGYNTE DET Å SNE

(A harmadik nap esni kezdett hó)

Den første dagen var til
for å glemme alt;
den andre for å minnes alt.
Og på den tredje dagen begynte det å sne,
og aningen om at det fra nå av
alltid skal sne, ble født,
fra pannen din til munnen din,
fra munnen din til lendene dine,
langs hele din kropp,
langs hele mitt liv.
Også taket vil sne, og telefonrøret
når jeg løfter det,
barndommens bleknende himmel hver gang jeg ser tilbake.
Også blant gjenstående trær og høystakker
streifer bare sneens spøkelse,
setter seg på de mørklagte åkrene,
kroner krigens flyktninger.
Jeg visste da at jeg ikke ville bli ensom,
dette snefallet følger med meg hvor jeg enn går,
det setter seg ved siden av meg på toget,
det seiler med meg over havet,
i de rykende bildekkenes og luftløse byenes
natt
snakker det til meg på mitt morsmål
og erobrer land for meg,
for det var du som
ville erobre land,
og når jeg ikke lenger har et fedreland
fordi jeg, ikke har krefter
å bekjenne meg til,
da låser jeg meg inne i dette snefallet
som den som tar på seg en hvit skjorte,
en hvit skjorte på den siste dag.

Til norsk ved Vince Sulyok

DAGEN FORSVINNER IKKE

(Nem múlik el a nap)

Denne dagen forsvinner ikke,
denne kvelden vil ikke forsvinne,
trærne ved fjellet ser bakover
med trette hesteansikter på mitt vindu,
på min port,

den forsvinner ikke,
den vil aldri forsvinne,

over alt på jorden,
lange skyggers og lange pælers
fangedrakter,

den forsvinner ikke,
den vil aldri forsvinne —

Noen gir seg avsted først nu,
noen kommer hjem først nu,
noen har styrtet på strikkepinner og ligger på ryggen,
noen springer bort fra de blodtørstige drømmer
langs vinduskarmenes høye fortau,

den forsvinner ikke,
den vil aldri forsvinne,

kanskje, om noen kunne re sin seng
mellom to ord og bli
fuktig av min nærhet
som gresset:
om en bille kunne rive med seg
neglenes nattbordslamper,

den forsvinner ikke,
den vil aldri forsvinne,

kanskje, hvis hendene kunne vokse ut av skuldrene
og de var de nattlige flyveres
postbud der oppe,
et under som forlater jorden — —

den forsvinner ikke,
den vil aldri forsvinne.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

KANSKJE EN KULE

(Talán egy golyó)

Kanskje skulle kaldt vann fra kranen gjøre godt,
kanskje kaffe med smak av evig liv så jeg kunne skjelve,
kanskje skjorten med knitrende snefnugg over min hud,
fugleklør og jernspon på min trommehinne,
kanskje de lidderlige hoftefremvisninger om morgenen hos kvinnen som bor midtimot,
oceandamper-brystenenes langsomme gynging i vinduet,
kanskje trykket fra en broderlig albu i mine ribben,
kanskje en kule i vinduskarmen.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

HELSINGFORS, FRA EN SVINGSTOL

(Helsinki, forgószékbl)

Halvt bortvendt i svingstolen,
mykt roterende
halvt i drømme
slik at ansiktet blir stående vendt mot Månen,
foran det firedelte hotellvinduet
tresprosser,
frem og tilbake på nytt,
frem og tilbake i sirkel —

Halvt bortvendt med dine tårn og bukter
roterer du, opplyste by, roterer du, Helsingfors, med meg:
en veps som forvirret seg til Norden:
dine elektriske ekers skygge faller på meg:
et Europa-gitter —

Også du er gal altså, byen som kalles mild,
du blander honning i min melk,
en uutvaskelig blåfarve i mine ettermiddager,
og på din himmel, feiet ren, gjør du øvelser
med blonde pikehår som med jettfly
inntil det blir kveld, og fra havets
livlige dansesteder begynner musikken å strømme,
jager du dine kvinner hjem, du er sjalu,
jager du dine måker hjem, du er sjalu,
istedet blåser du hvite dun foran øynene mine,
som om dine myke puter blødde —

Og du skremmer også dine diktere bort fra meg:
de spiller sine Kalevala-perler
bort på kort i underjordiske kjellere
og dør spritdøden også idag —

Saarikoski trer med oppsvulmet hode
ut av din skrumplever-mistenkelige natt
for å skrive dikt på gatestenen,
hans hånd når frem til havet
under den skummende himmel,
og Nordlyset klipper av hans slips
som flagrer helt til Ungarn —

Men du roterer bare og svinger oss
i disen av vårt blods eventyr,
frem og tilbake på nytt,
frem og tilbake i sirkel.

Til norsk ved Vince Sulyok

MINE KNOKLER PÅ HAVETS SLIPESTEN

(Csontom a tenger köszörűkövén)

I et fremmed land, igjen i et fremmed land,
i en natt, igjen i en natt —
hører jeg villgjessenes halsbånd klirre i skyene
og mine øyestener plaske
i Finlands magre brønner.

Over nedsunkne skuldre kan jeg vandre høyt
og være til der hvor ingen andre er,
her er jeg tåke,
et ansikt i tåken,
tåke i tåke,
bjerkeetrærnes skjelving under murene
og navn uten dit navn på den nordlige
siden av klippe-kirken —

mine knokler på havets slipesten —

det er kaldt, meget kaldt.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

FØR REISEN

(Az útra induló)

Jeg har ennu en halvtime før avreise,
jeg skriver et dikt til deg på togvinduets
gryende marker: På meg venter
alle jasminer i Frankrike,
og de liljespisende hundene omkring Notre Dame
lukter på meg når de kjenner din duft på meg.

Jeg går veien til de forbitrede rømlinger
som dine tårers sendebud:
i fotsporene til din bror^{*}
gjort til støv skal jeg sovne en kveld.

Om du gråter, da gråt over ham!
I hans overskyggede hode
flakker Ungarn som en jernsplint,
og han hører hundene fra Orczy-plassen
hyle hver julaften.

Kanskje møter jeg hans nedfalne ord
på Paris' rengjorte gater,
jeg spiser ost fra lommen på tunnelbanen
for med mine klossete rørrelser
å fremmane ham tyve år etter.

Det sies: havet har i dager spilt trekkspill
for ham
før han i regnet tok avskjed med Europa.

Om du gråter, gråt over ham!
Jeg reiser bort, men kommer tilbake,
jeg vil bare vite om tårnet kan lyse uten deg;
om jeg vil savne ditt hår ved min side
i de gamle palassers, statuers og glasshotellers
ensomhet,
om jeg vil savne din hånd
ved hver eneste dags oppvåkning.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

^{*} Den 'bror' det her er tale om, hadde av politiske grunner flyktet til Paris.

POESIENS UNGKAR

(A költészet aggregénye)

Til og med mine venner hvisker det
at jeg ikke passer til deg, poesi, det er best jeg lar deg være i fred,
du er en skjønnhetsdronning,
jomfru og hore i én og samme person,
dine øyenvipper flyr med vinden mot nord som villgjessene,
mens jeg er en simpel driver
som trasker etter deg i søla
også denne våren.
Det er nok sant: det finnes ikke den gate, det hus,
det drømmehotell foret med mose,
der du skulle ha ventet på meg,
ikke den by heller, der du skulle ha tumlet
av menneskeblodet som regner fra tårnene
og falle blek som et lik i mine armer;
selv om jeg løp etter deg fra Warszawa til Havana
med minner om stridsvogner, saksofoner
og pulserende, avsindige kinoer, for å besnære deg,
fikk jeg bare se ditt slør av jern
og fliken av ditt slør av hav.
Jeg tenker på deg med skammen og vreden
av et nedtråkket liv
skjønt sjalu, men ikke anklagende:
du kan vise frem ditt blottede, mørke skjød til hvem du vil,
fra dine opphetede lår
kan du sende de tarveligste gutter til himmelen,
for meg er din duft av lind tilstrekkelig
og den bladnerve-himmel som din pust
jager mot mitt ansikt.

Til norsk ved Vince Sulyok

VINDEN BLÅSER

(Fúj a szél)

Det at jeg fortsatt lever — er for meg
som da jeg for første gang fikk se mitt blod dryppe.
Jeg står på min plass. Himmelen er trett av meg,
men vinden blåser, som om det svømte
en langsom delfin ved min side.

Til norsk ved Vince Sulyok

MINNE OM SNE

(Hó emléke)

Iblant tar vinteren sin beslutning
og begynner å sne,
det sner tett, fortvilet som om den var redd
for ikke å kunne overleve til i morgen.
Det er da best å koble telefonen og dørklokken ut,
lage en vintoddy på ovnen,
bla i fordums brev
og se tilbake på livet
som om det ikke hadde hendt.
Som om kanoner eller liderlige øyne ikke hadde sett på meg,
som om utslitte hender ikke hadde grepet etter mine,
og alt som heter politikk, kjærlighet og ringing av kirkeklokker
skulle igjen vente på meg fra oseaners avstand —
Ved slike anledninger er det best å tenke
at jeg kan gråte over mitt fortapte hode,
at over senger, kroppsdelar og krøllete puter
bøyer vinden syrer,
og at jeg ved den ytterste dommen
får stå ved siden av gode venner,
kledd i en lett skjorte, i en lett jakke,
bortenfor røk, kroer, kirkegårder,
stirrende inn i øynene til et land som opphøyet går til grunne;
minne om sne i mitt hode,
sne, sne, som om murpussen av en katedral
dalte sakte ned i stillhet.

Til norsk ved Vince Sulyok

HVITHET

(Fehérség)

Hvor mye sne bak de lukkede øyne,
hvor mange pæretrær i blomst!
Fortiden blekner: hvor mange forgjeves brudekranser
blekner over spredte soldatgraver.

Til norsk ved Vince Sulyok

FORAN LAMPER OG NEVER

(Lámpák és öklök elé)

Hva vi fortsatt må tåle, vet ikke en gang
de utsultede spåmenn. Det er mulig at en dag kommer ingen
til å finnes i vår nærhet, bare våre koffertar, bare våre
hårstrå, bare våre uredde senger i solskinnnet.

Våre bøker skal bli meget kloke, lik gravfunn,
gravet frem uten skade. Det er det ikke-godkjente livets
epos som står skrevet i dem: dagsordrene for pinsen,
troppeparader, med bokstaver av blod,
regnenes dikt,
menneskeforræderiets dikt,
dikt av en verden fordervet av dikt,
men alt dette blir da så fjernt som det hinsidige,
som om vi så på en maur i en avgrunn.

Det er mulig det blir sommer da,
det er mulig det blir en tobakksgul høst,
kastanjer faller på benken, og fra nabohuset
hulker en grånet krig høyt som en kvinnestemme
og med en gang, som en fantom-smerte,
begynner vårt livs brist å svi i oss,
kjærligheten som et avsaget høyreben,
og vi skulle sogar med glede gå til et forhør
foran lamper og never.

Til norsk ved Vince Sulyok

DETTE DIKTET SIER

(Azt mondja ez a vers)

Dette diktet sier det regnet vil si
når det springer over byen og slår skjevt
mot vindusrutene. Dette diktet sier det hulkene
man trodde var mistet sier.
Gresset flyr i vinden som det lette kavalleriet
i en gammel krig. Dette diktet sier det
de opphetede hestehovene klapret foran døden.
Den menneskeetende jorden skjelder idag,
og mitt hjerte skjelder.
Mitt liv siver bort som svake maurers liv
på slagmarken. Fra løgnenes panserkledte rygger
blir mine rasende rop støtt vekk
av stenene, kulene — slik går jeg bort!
Dette diktet sier det forgjengeligheten vil si,
buskene, de sinnsyke, og de oppsvulmede strupehodene
til de døde vennene. Det sier det som ikke engang
den bemyndigede munnen kan si ved en annen munn, bare en
endeløs kveld når avisen raslende faller med tørr
lyd under bordet, med sine skjønnhetsdronninger,
ødelagte byer og trette terroristers ansikter
mellom middagsrestene. Det sier det ofrene
og de bestjålne elskende klager over uten ord,
gulnet av tiden som soldatene på dødens
uttreskede halm. Se! Av cognac-glassene som ble igjen
på bordet, drikker katter. Dette diktet sier det som
katteøynene sier, det de smygende poter
med klør sier, når de lydløst tar seg frem
til midnattens bakketopp.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

VINTERKVELD

(Téli este)

Mot kvelden blir byen folketom.
Sneen faller ensom, uten vitner.
Alle lurar på den ukjente morders
fotspor
i billedskjermens hvite aske.
Musikk høres. Bremsar hviner. En gatelykt som står avsides,
stirrer med ulveøyne
inn i et furtete, stivnet ansikt.

Om vi fortsatt lever som bremsehvingen,
da er det ingen som lenger vil spørre seg selv,
og det er bare de andres død som spøker i dypet av de uhyggelige speil,
bare blodet som kan suges opp av farin,
og føttene, synlige kun til kneet, mens de går bort.

Jeg ser en kule dekket med sne
i langsom kino fly mot min panne,
den flyr retardert som på tegnefilmene, jeg har ennå tid!
Jeg har hele natten for meg,
hele høyden av kniplingshimmelen,
gatens forlatte sne som gjerne skulle se
mine fotspor i morgen
like tydelig som idag.

Til norsk ved Vince Sulyok

DEN TIENDE KVELDEN

(A tizedik este)

Det er igjen kveld,
allerede den tiende kvelden.
Også i dag lar poplene
sitt hår falle for natten,
og haveportens stolper står helt svarte.

Stillheten er
som om noen
ville skrive et dikt om en døende.
Stillheten er
som om en døende ville skrive et dikt.

Nu burde jeg sittet
på et natt-tog
og styrtet av sted
mellom Beograd og Rijeka
og hemmelig fulgt
historiens stumme transittreisende
i landskapet som døden raserte:
hva skriver han, hva slags kart tegner han
over en ny lidelse
mens han ser på karstlandskapets
Sorte Madonnabilde,
mens jeg bare sitter for meg selv, lutet mot veggen,
som om det ennå ikke fantes tog,
en historie eller en virksom drøm,
bare dine hule, syke øyne som mørknet
fra jorden i alle himmelstrøk.

Det er igjen kveld,
allerede den tiende kvelden.
Stillheten er som om noen ville skrive
et dikt om en døende.
Stillheten er
som om en døende ville skrive et dikt.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

EFTER HELLIGDAGENE

(Ünnepek után)

En mild lukt av kro
på den susende tunnelbanen
og julens sølvfuter ligger strødd på det våte fortauet.
Røde halstørkler henger helt ned til marken
fra guttenes halser som om de blødde.
Å vakre død i fredstid på sneløse slagmarker!

Noen plystrer Mozart, høyt oppe
over byen,
men det er mulig at det bare er meg som minnes
snekledde romslige helger
da duene i store flokker ble spent
foran de ringende klokker
og fløy susende i vindens retning.

Å bakrusens verden, trommehinners erindring,
over hvilken tomhet
skulle musikken, sneen, den svette dueflokken
trenge seg frem,
de kretser, de flyr
og kaster seg under min hud,
som om all fortid dere en gang elsket, all smerte
skulle ha stevnemøte med himmelen inne i meg.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

GOD MORGEN, VERDEN!

(Jó reggelt, világ!)

God morgen, dere kalde portrom,
god morgen, broer,
dere snedekte betongbjelker,
uslukte lampers ryggghvirvler,
god morgen, trette kjærlighet, du bortkomne villdyr,
du er blåfrossen,
gå fort hjem.
God morgen, du travle, hjelpeløse by,
skorstenens mafia spytter sot på deg,
god morgen, verden!
Jeg hilser på deg som jeg hilser på
en frysende nabo over gjerdet.
Jeg bryr meg hverken om dine surklende vannkraner,
de utvaskede hender, de svevende filler
av øyne og menneskeansikter,
jernverkenes glødende diaré,
atomsykdommer
eller avisspaltenes trykk med blybokstaver.

Jeg forakter dine døde og dine evige kriger,
og mine svakheter som er tilpasset etter deg!
Dine fly: de mangfoldige kistene
flyr hver natt opp mot meg
og gjør mine trommehinner blodige.
Men jeg bryr meg ikke om mine sår!
La det minuttet jeg heiser opp horisontens rullegardin
lyse!

God morgen, dere nattens blodstrimer,
dere trær som møter opp i mitt åndedrett,
god morgen, mitt liv, som jeg ikke kan overvinne!

Til norsk ved Odd Abrahamsen

MORGENFORTELLING

(Hajnali elbeszélés)

Morgengryet med røde strimer.
Denne natten tilhørte igjen djevelen.
Jeg gravde på et stort dike til ankene i vannet.
Og på den gule leirveggen
hang mugne klesplagg i uorden:
skjorteermer og jakker
og en død manns skjeve hatt med brem.

Nei, dette er ingen drøm — trommet åren ved min tinning
her er det skjedd noe som jeg ikke vet noe om,
en beruset forbrytelse uten mål:
her ble mennesker drept som på en sirkusforestilling,
her er den skamferte tryllestaven og et utskåret øye
i sigarlommen.

Bort med spaden,
bort med den gjenfundne tryllestaven, bort med diktet,
jeg springer: hvor finnes det en skapning som kan hjelpe meg
med å grave opp den slette marken?
Landeveien og broen
er forlatt,
i skogen henger tomme husker
fra de høye trærne,
ovenfra blir himmelen delt opp av en jernsag,
store blå deler av himmelen
faller ned på lysningene,
røk og flammer slår opp der de faller,
men ingen steder et menneske,
men ingen steder en hylende hund,
bore bortslengte bildekk som tomme mørke meduser —
jeg stanser: dette landet er ikke lenger mitt,
bakom skogen gløder det i sivet,
bortenfor det uendelige vannet, det drønnende intet.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

SPORET ETTER DIN HÅND

(A kezed nyoma)

Munnen min er full av sne,
igjen full av sne —
Til hvem kunne jeg fortelle at du allerede har vært død i to timer?
Jeg kan bare si det til meg selv: til den første fremmede.
Jeg har et skjerf om halsen
som om jeg var i ferd med å kle på meg for å gå til deg,
men jeg står bare her under denne skjeve lampen
på det folketomme fjellet,
sporet etter din hånd fornemmer jeg ennå på skjerfet.

Til norsk ved Vince Sulyok

DEN GYLNE SØNDAG

(Aranyvasárnap)

Siste søndag før jul... Hva skal jeg kjøpe til deg?
Himmelen er åpen, alle forretninger er åpne.
Hvis det er mulig vil jeg kjøpe litt liv,
med granduft, julen kommer jo nærmere,
og noen dager med sol om året
og et uforsonlig, stort vinterregn
som skulle lutre meg til jorden sammen med deg.
Mens du ennu levde og lot kastanjenes løv
svaie rundt mitt hode,
fantes det ingen død —
men hva har det uhyggelige stedsbytte gjort med deg!
Nu er du ingen steder, og døden vandrer rundt
selv de grønne sylteglassenes uklare runding,
den kryper frem fra mine bøker
som en sulten maur fra duken rundt brødet,
sammen med den kommer mørket,
vreden, skammen,
kommer det inntrengende intet fra trappeoppgangen,
og istedenfor din nattkjole kommer ditt liksvøp —
Herregud, først nu vet jeg at alle som døden berører
blir gale,
og får kalde hår i munnen —
Også du lar meg bare snakke for meg selv
langs hele Mártírok-gaten,
sneen som smelter drypper fra hustakene,
dråpene er som lut på mitt hode,
dråpe efter dråpe som på en dømt.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

SOMMER I ESZTERGOM

(Esztergomi nyár)

Jeg lå sammen med deg på det nakne gulvet
i den improviserte hytten —
det var sommer, hvite lykter av prestekraver
og slyngplanter lyste gjennom bordsprekkene.
Om noen hadde sett deg så svak og lemlestet*
ville jeg, ha drept ham,
du var jo istand til le av dine bleknende sår,
gråte over at du ennu lever,
at du kunne gå en håndsbredd fra plommetrær
som bugnet av frukt,
at du kunne være en tåre i et lands øye
når det tenkte på sine fjell som for lengst
var tapt.
Hver gang vi våknet,
førte vinden med seg klokkeklanger fra Esztergom,
jeg ser deg ennu, hvordan du holder deg fast
til den tidlige klokkingningen
og gynger deg over høydene.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

* Diktets 'du'-person led av brystkreft, og fikk det ene brystet fjernet som følge av dette.

NÅR MØRKET BLIR RØDT

(Amikor vörösbe vált a sötét)

Øl og vin skummer,
flaskene på havebordet kaster lange skygger.
Under det opplyste løvverket
holder dagen på med å forsvinne,
delvis også livet.
Vi er sammen igjen som bryllupsreisende
på en utflyktsbåt på den sommerlige sjøen,
og vi drikker, drikker uten å spørre om hendelsene
fra igår og fra passerte år;
vi sover og våkner, en mygg gråter ved vår nakke,
og minnet om myke tangorytmer vekkes —
som om filmrevyens falmede spøkelser
gikk på tå under epletrærne.
Rør deg ikke! — hvisker en stemme fra fortiden,
og vertens halve ansikt
kløves nu av en splint,
rundt hans avskårne hals
vrimler plutselig en mengde marihøner.

Dette er det minuttet
da mørket blir rødt
og mitt hode på nytt begynner å svulme —
dette er det minuttet
da jeg må drikke med avsky
som i et teaterstykke av Tsjekhov
og i timer betrakte hvordan løvet faller i mitt øl —
dette er det minuttet da mine syke historier om meg selv
og dere tar slutt
og jeg ser avskårne menneskehender
også i de løftede hundehodenes kjefter,
og jeg ser et langt forbindingsstoff
som ruller seg fra sårene i den provisoriske sykehushaven,
det regner, og sårene blir våte,
de nedtrampede krigskryssantemene blir også våte,
min barndoms hår, mitt aldrende hår blir vått —
dette er det minuttet da jeg bare kan se på mine lukkede øyne,
dette er det minuttet da jeg ikke lenger kan finne et hjem å gå til.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

UTSIKTSTÅRN

(Kilátó)

Her over byen
slår ikke vinden røken oppover,
hit skyver den ikke larmen,
ikke trikkenes knirking og heller ikke tiden.
Også turtelduen fra Balkan flyr lettere
med sin båt-lignende mave
over utsiktstårnet
og leter etter en parkeringsplass
på skiven til den rustne sirenen fra krigstiden.
Våre blikk møtes lik innfødte som er utvist.
Duen løfter og senker sine vinger
og jeg mine blodløse minner fra høsten,
under den myke himmelen.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

INGEN, BARE DIN VENN

(Senkid, barátod)

Polen: du Kristus-statue, rammet av lynet,
julis solskinn kretser
rundt dine svartnende sår,
og dine ben kysses igjen av fluer.

Jeg er forarget for din skyld
som om også jeg lå nedslått i et stinkende kammer
og så på en nellikstilk
i klisuppens speil.

Jeg kunne være din unge herre Rákóczi uten hest,
en student som bøyer seg mot veggene i dine kirker,
en soldat som dufter av lind og som først nu er kommet
hjem
fra en langvarig krig,
hans døde slektninger er i jorden uten klær,
over dem svaler, ville biller
og røkskyer fra ruinbyer, kastet mot himmelen —
men hvem er jeg for deg, du dypt troende, bleke land?
Ingen, bare din venn, en nesleaktig ungare
som slentrer omkring i dine gater dekorert med
våpenskjold,
ved middagstider som dufter av tyttebær,
og allikevel i sin virkelige sorg
leter etter en elskerinne blant dine døtre
fordi han vil røre ved dem,
omfavne dem,
rase med deg til løv- og strålemusikk,
tåle lukten av råtne rødbeter i timevis
foran grønnsakforretningen,
tåle det utålelige,
stå i kø for det villeste håp.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

DIKT AV SÁNDOR KÁNYÁDI

FREDSDIKT FRA LANDET

(Vidéki békevers)

Her gikk krigen forbi oss!
Den etterlot seg ingen ruiner,
den tok med seg hestene våre
og havren.

Her gikk krigen forbi oss!
Den rekvirerte seletøyet, vognene
og tok med seg våre
beste menn.

De dro avgårde syngende som om
de likte krigen meget godt.

I geværmunningene så vi blomsterbuketter,
og kvinnene gråt,
og tam-tra-ram – trommene
hvirvlet så vakkert.

Her gikk krigen forbi oss!
Som en brudesvenn med svart bånd
banket den på hos oss.
Efter ham kom døden.

Og forgjeves ba
gode gamle velærverdigheten
om søndagene
til den nådige himmel:

de mange hestene og vognene
fant aldri veien hjem,
og heller ikke mange
av våre menn.

I geværmunningene
er barjonett-bukettene visnet,
og det sies at de fleste
ikke engang fikk jordklumper over

Her gikk krigen forbi oss!
Freden selv kom gående på krykker
og satte seg rolig ned
på husenes terskler.

Det ble sørget over hestene.
Og de døde ble det grått over.

Krigsinvalidene godtok
at de måtte leve videre slik;
og av nødvendighet
ble gutten mann tidligere.

Her gikk krigen forbi oss!
Den efterlot seg ingen ruiner,
den tok med seg hestene våre
og havren...

Her gikk krigen forbi oss!
Den er her, den er fortsatt her:
mødre, gamle kvinner bærer
den i seg livet ut.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

DRØMMEREN

(Álmodó)

Jeg drømte for meg selv: her er det en by;
jeg reiste den opp, her er den: den er min.

En vei drømte jeg for meg selv, og veien er ferdig;
jeg ser etter: hvor langt strekker den seg?

Jeg drømte om lys: her skinner lyset.
Og jeg drømte om et vindu,

derfra kunne jeg se
vårens grenseløse himmel.

Endelig eier jeg et vindu,
og jeg har min stue, der kan jeg bo,

jeg har et ydmykt teppe,
og jeg kan spise flere ganger om dagen.

Hva mer behøver jeg — spør man — er ikke alt dette nok?
Naturligvis gleder jeg meg — burde jeg svare,

i stedet rister jeg på hodet,
her står jeg stum — og mine drømmer løper videre. :

Til norsk ved Odd Abrahamsen

DEN KVELDEN

(Azon az estén)

Den kvelden var himmelen plutselig
som en evakuert by, i en hodeløs flukt
hvor også lampene ble glemt og brente videre.
Da fantes det ennå ingen uhellsvangre tegn noe sted,
bare ved daggry begynte fremskutte avdelinger
forsiktig å vise seg ved horisonten; som den lette disen
av en eller to svermer.
Så kom selve hærstyrken og begynte å trenge seg frem fra nord,
fra øst, fra vest — mot syd. Etter tur sluknet
Melkeveiens buelamper, Karlsvognene: Store og Lille Bjørn,
veltet over på siden som avsporede trikkevogner. Etterpå
ble det helt mørkt. Skyene besatte himmelen og forkynte
beleiringstilstanden. Men menneskene der hadde flyktet. Da kom
tillatelsen til fri plyndring. De ellers lydige og disiplinerte
tropper begynte som gale å plyndre: de slo alt istykker,
rev opp vannledningene, knuste vinduer og dører, kastet ut
brennende kandelabre; et avmektig raseri over at ingen
mennesker var der, at ingen ydet motstand, en kvinne eller
i det minste et spebarn som de kunne slenge i vegg: alle
var borte. De rev opp puten og dyner, og så, etter noen dager,
fordi de ikke kunne gjøre noe annet, forkynte de freden.
Og nu er det fred. Det sner.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

TIL SLUTT

(Végül)

Til slutt blir alt oversvømmet av oceaner.
Ennu hører jeg hvordan min mor roper på meg
ved navn fra et mørke av en fjern skumring,
mens glødelampens halvblinde nattsvermer,
som hun berørte med hendene sine, flyr mot vinduet
i det lille huset.

Til slutt blir alt oversvømmet av oceaner
som vugger Solen og Månen og skipet
med det vidunderlige skrog på sine bølger.
Bare et enslig vilt pæretre vinker etter meg
fra den verden som er blitt grenseløs uten bredder.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

RØYK

(Füst)

Fra den dag Promethevs forsyndet seg mot loven,
tyder røyk på bosetningssted.
Fra da av varmer mennesket seg, koker, steker,
legger i aske og svir av, fra da av
ryker selve historien.

Kveldstimers lette blå røyk og røyk av
herjinger, kjetterbål, krematorier —
solen, månen, himmelhvelvet med stjernene
ble beiset av røyk — hjemlig-hyggeilig? — over oss.

Jeg sitter og røyker på åsen, fra dalen
stiger kveldsmatens transparente røyk
opp over nesten vannrette solstråler;
men mens jeg minnes dufter og smak, blir min nese
samtidig plaget av hjerners utålelige stank.

Brenner man bøker et sted, mon tro?

Til norsk ved Vince Sulyok

KVELDSBILDE

(Esti kép)

Barnet styrter ut,
inne
blir mor slått av far.
Han holder seg for ørene
for ikke å høre det skrekkelige.
Han ville helst løpe ut av selve verden,
men mørket
jager ham tilbake for å gråte
under det svakt
lysende vindu
til gråten langsomt stilner
ved synet av en nattsvermer
som slår og vrir seg.

Til norsk ved *Vince Sulyok*

AVKOPLING

(Kikapcsolódás)

I mine ører
kjenner jeg en fjern klokkeklang,
jeg ligger
med de store katedralers fred,
i min hjerne finnes det kjølighet.
Men hvor lenge?
Fem, to minutter, og siden?
Oceaner. Skoger.
Solens milde aluminium-kule
gynger ganske lett;
hvis jeg rørte ved den,
skulle den ringe som en kirkeklokke.

Jeg er lykkelig.

Plutselig blinker det i Aleksander den stores sverd,
og knuten løser seg opp.
Sokrates skåler med sitt glass,
Platon smiler,
Johannes bærer selv sitt hode på fatet,
og inkvisitorene omfavner kjettere
som gamle venner,
engler strømmet ut av krematorienes skorstener,
og store lufttrykksbølger glir
vennlig mot dem;
soppen som jeg nettopp så ved en trestamme
begynner å stige som raketter etter start,
den sparker jorden under fra seg,
og den er alt oppe, dens brem
holder englene skjult for meg,
skjærer over klokkeklangen inne i meg
så jeg ikke våger å åpne øynene.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

LODDRETTE HESTER

(Függőleges lovak)

Når hesten synker på sine flanker
og forbenene, som hos hunder som står
på sine bakben, henger med brukne
ankelledd og med hover nesten lik fingre,
og når halsen, strakt ut i ett eneste vrinsk,
vokser nesten til full kroppslengde
mens det hode, som fra før var lite,
skrumper ytterligere inn,
og øynene blir presset ut av
de forferdede øyenhulene,
når himmelen tetner til gråstær,
tungen glir tilbake i svelget
og testiklene eksploderer
under den avmektige vekten —
Å større enn smerten
hos de loddrette hester kan bare den smerten være
som spenner i de ti fingerspissene
som objektivt og lydløst
elter redselen
til statue

Til norsk ved Vince Sulyok

EN HERRELØS HUND

(Kóbor kutya)

Først ble den bare jaget fra hus til hus,
siden ut av selve landsbyen.
Nu springer den vettskremt mellom to landsbyer,
snart hit, snart dit.

Til å begynne med var den en modig hund,
den bet og grep efter stokken.
Men se på den nu:
hvor ynkelig den springer avgårde.

Selv for en fugl skvetter den unna,
dens sener er stadig skjelvende,
og tenner har den bare til
å klapre eller skjelve med.

Den blålige tungen leter efter vann,
finner den ikke vann, blir den gal.
På begge sider av munnvikene samler
tårene og spyttet seg til et motbydelig syn.

Den gråter. Helst ville den hyle, men tør ikke,
den er redd for at noen kan høre det. —
Så lenge dens blødende føtter beveger seg,
redder den sitt skrøpelige skinn.

Den redder sitt skrøpelige skinn.
Den eier bare skinnet, og ikke noe annet —
Hvorfor lar du meg vente på deg,
barmhjertige jeger?

Til norsk ved Odd Abrahamsen

KRIGEN

(Háború)

Vi trakk oss fort ned i kjelleren,
bak fat og hauger med neper;
vi skubbet mot hverandre, trengte oss sammen:
og innerst de unge pikene,
berørt av sot som gjorde dem stygge,
og de gamle med tørklær trykket ned i pannen.
Utenfor marsjerte soldater med vogner, kanoner,
og stridsvognene drønnet: fronten var langt borte
eller den nærmet seg ustanselig. En slags varme
begynte med ett å strømme igjennom meg,
til nu har jeg bare sjelden visst om den,
i våkveldene på sengen i internatskolen;
utenfor ropte og larmet hæravdelingene
i samme takt som den lille byens
hostende elektrisitetsverk;
som om en annen kropp ble presset
inn i mine blodårer: to lår
presset varmt mot meg, to bryster som pustet fint
trengte seg stadig tettere mot min kropp.
Pikene kniste og noen gutter hysjet
matt på dem. — Også andre gjør det,
ditt esel — hvisket en hånd til meg,
ikke så meget under klærne som under huden min.

— Du er virkelig blitt en mann alt, heldig for deg
at jeg ikke var med i sesjonskomiteen —
sa den unge krigsenken leende,
mens hun i en fort bevegelse
ordnet klærne; da gikk
døren opp som et tegn på at
tropestyrken var dratt bort; og også hun
fulgte med de sotete ungpikene
som gikk i gåsegang, skyldbevisst, med senkede øyne
og forsvant fra kjellergangen.
Kjelleren forble lenge i lys
av hennes to vakre knehaser.
Og jeg for min del ropte ut
at krigen var vunnet.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

DEN DRIKKFELDIGE AGAMEMNON

(Részeges Agamemnon)

Krigen har vart i årtusener.
Av og til tar den en slumrepause
for at vi skal samle våre krefter, sørge
for etterfølgere som viderefører
kampen, og for at de som flokker seg i sporene
av den Store Blinde, skal kunne forevige alt på en verdig måte;
av og til pleier også Agamemnon, seierherren,
å vende hjem til familiekretsen.
Han jeg kjente kom hjem fra fangenskap,
lik Odyssevs, hans kone hadde i mellomtiden flyttet
sammen med en merrabytter. De drepte ham ikke,
så barna behøvde ikke å hevne seg
på hans mordere.
I sin fortvilelse begynte han å drikke. Til slutt kom han så langt
at han for en slurk var villig til å fortelle
om sine stadig mer ærefulle krigsbedrifter:
fra Troja til den fjerne Don-svingen.
Han svor på at han skulle drepe Klytaimnestra
og sammen med henne den feige skurken som her hjemme...
mens han der ute... De lo av ham
og viste ham bort fra kneipen da de ble lei av ham
Han holdt til i en kjellerhals,
og han frøs i hjel der i en hard vinter
av avisene karakterisert som:
«Uten like i manns minne...»
Elektra og Orestes ble av et eller annet forhindret
fra å møte ved begravelsen som var bekostet ved innsamling,
de var der bare i sine tanker: «Det er godt for stakkaren nå,
Gud må tilgi ham syndene. En stor sten
er falt fra våre hjerter.»

Til norsk ved Vince Sulyok

DEN STUMME

(Néma)

Ofte hører jeg ennå spebarnas skrik
som går gjennom marg og bein.
Også dette er Europas stemme.
Parcene ble stumme,
ikke bare av Helikons stemmer,
men også av Taigetos'.

I brølet fra flere årtusener,
i harpers og sitarers klimpring,
i trommelhvirvelen,
i klokkeklangen og motorbrølet,
i eksplosjoner av miner og bomber,
og som følge av et
altomfattende lufttrykk
ble vi tunghørte alle sammen.

Taigetos har flyttet inn i oss.
Våre skollisser løsnar av seg selv.

Det er nok med et tegn, et vink:
vi går, stumme og paralyserte,
den ene med hevet hode,
den andre med bøyd,
men vi går.

I nabolaget bodde det en stum,
minsanten et dyr med sjel
som ble brukt til arbeid som en maskin,
jobbet som en maskin.

Da spartanerne kom for å hente ham,
var hans reaksjon en krønike verd:
han grep etter gaffelskaftet
og sparket og bet og klorte
som han ville gjort det som spebarn,
og han skrek som en voksen.

Til norsk ved Vince Sulyok

FRA TRE TIL TRE

(Fától fáig)

Den tetnende skumring bryter inn
barnet lister seg fra tre til tre
Min Gud bare ikke tilbake
den samme veien til fots
og at solen ikke forsvinner fra lysningen

Bli stående klar til å springe
hans lille hjerte ville som ekornet
helst springe og gjemme seg i aspeløvet
men hvor er nu de troløse aspene
de ble igjen i lysningen
som ikke er større enn en håndflate
På tilbakeveien
griper jeg tak i hans manke og galopperer
frem til det tykke bøketreet
herfra blir hvert femte tre tellet

Å være rådyr rev og ulv
være gren fallent løv og busk
være fuglerede
være fagleegg
være aspeløv
være gaukegol
bare ikke smågutten som går
og leter etter sine hester

Ennu to eller tre trær
Jeg hører det Hører det ikke Hører det
Når jeg når frem til det hvite bøketreet
blir jeg soldat kaptein på et skip
og jeg vil oppdage Amerika Amerika ville
gå tapt hvis jeg ikke finner det igjen

Jeg griper tak i manken
Ett til og ennu to til
Jeg blir profet og helbreder syke
Jeg blir Jesus
og lar min mor oppstå
Videre videre nu hører jeg den
«Aprilsnarren
klyver opp i tårnet
spør hvor mange er klokken
Halv tolv
klyver opp i tørnet»

Nu hører jeg dem ikke de står stille
de er mette og døser bort
Måtte hundene bite i deres vommer
måtte ulven
Man skulle gråte synge
man skulle være natt
man skulle slett ikke eksistere
for å kunne slippe å gå lenger inn i skogen

Jeg klarte et langt stykke Hvor er lysningen
Ennu tre trær til og da
«Djevleribben djevleribben
bamsen fikk en honningsnese»

Klokken ringer jeg hører det ennå
Jeg klarte et langt stykke Hvor er lysningen
der finner jeg ennå veien tilbake
Jeg strør ut smuler
bryter grener
skjærer navnet mitt inn i barken.

Klokken ringer jeg hører det ennå
hører det fortsatt hører det lenge
jeg hørte den allerede i livmoren

Solen aspene
venter på meg
Revens skumring og ulvens natt
skynd deg videre fra tre til tre
gjør deg modig lille mann

Du hører det ikke lenger og hører det allikevel
Måneskinnet over lysningen
men også månen går ned nu
Dine smuler er plukket opp
Grenene er igjen vokst ut av trærne

Navnet ditt er en arret hieroglyf
Klokken henger på en tørr gren
din hest er revet i stykker av en ulv
Skogen er en jungel

Morsmelk
Maurmelk

Gå bare videre fra tre til tre
«Bamsen fikk en honningnese
fluene setter seg på den»

Veien er glidd vekk under deg
Aspenes angst satte seg
i porene på din panne
Gå bare videre fra tre til tre
Det finnes ikke den magnetofon
hvor dette båndet kunne spoles tilbake

Grener byr seg frem
filosofer svinger med løkker
«C'est la verité monsieur»
«Die letzte Lösung mein Herr»
«Klokken er halv tolv
begge er gale»

Videre videre fra tre til tre
lister du deg fremover
snublende
Morsmelk
Maurmelk
Eddik

Til norsk ved Odd Abrahamsen

TOMME ESKER

(Üres dobozok)

Hva tjener det å legge
tomme esker
i utstillingsvinduet?

Var jeg profet,
skulle jeg nå si:

Dere skal vokte dere
for slike misgjerninger,
brødre, vakt dere for dem!
Dere skal ikke ofre
til falskhetens gud!
Det fører til forestillinger
som er farligere
enn forsøkene
i den moderne diktning.
Legg altså ikke
tomme esker i utstillingsvinduet!

Dere skal ikke glemme
at også de store profeter bruker
enkle sammenligninger.

Men dere har ingen ting å frykte
for jeg er en sky bymann selv
som pleier å forklare
mine utbrudd av hissige sinnsbevegelser
med solfleckaktiviteter,
og gjennom denne blinkende høstdag
bærer jeg på en plastpose
med en kilo druer i
som på en himmelens gave.

Til norsk ved Vince Sulyok

PANTHA RHEI

(Pantha rhei)

Også gudene har underkastet seg: Zevs hadde ingen innvendinger mot å bli kalt Jupiter, så lenge hans rang, anseelse, kort sagt hans stilling forble uforandret. Etter dette, hvem kan da kaste sten på godtroende geite-gjetere, skippere, håndverkere og handelsmenn som fortsatte med å betale skatt og ofre som før? En og annen prest og poet med profetiske tilbøyeligheter blåste seg opp til å begynne med, men så ble også de kjøpt opp av romere med forretningssans. Fortiden ble kjøpt opp, mytene utleid. Slik startet det store plagiat: Rom ble bygget av greske, etruskiske og navnløse stener. Senere tordnet Jupiter (slik vi lærte det i latintimen), Afrodite ble under navnet Venus star i Cinecitta, og den vakre, stumme piken fra den etruskiske vassen ble en smilende mannekeng i et moderne varehus. (Der kan man klare seg godt uten sproget.) Bare Poseidon ville ikke forsone seg, under hans nye navn ble det reist statuer for ham i nesten alle byer, men forgjeves, hans vrede ble heller ikke dempet av de forfriskende fontenene.

I sine stille stunder stiller han seg foran ruinene av sitt tempel i Paestum, med sin trefork som støtte ser han bøffelflokkene som beiter mellom blomstene i de hellige lunder, mens fremmede i undring samler seg til gresk liturgi: wunderbar, beautiful, merveilleuse — fotoapparatene knitrer, kameraene suser; og legionens veteran peker agerende hit og dit, etterpå rekker han underdanig frem sin hånd, smiler, bukker: thank you, danke schön, merci, grazie, grazie tante.

Til norsk ved Odd Abrahamsen

EVENTYR

(Kaland)

skulle den vakre kvinnelige død komme
skulle den komme
foran den man
stotrende og dypt grepet
ville bøye seg
og hykle: jeg ventet på deg lenge

skulle den vakre kvinnelige død komme
skulle den komme
den som med blyge nedslåtte øyne
ville omfavne meg — jeg ville trekke henne
inn i det roterende mylders rasende dans

skulle den vakre kvinnelige død komme,
og før dere
oppdaget det skulle vi alt
være langt borte, og velgjørende dugg
ville dekke sporene våre til evig tid
skulle den vakre kvinnelige død komme

se bare skulle de si til hverandre
med den lille
en eller annen
har den gamle skarven stukket av —
hvem skulle trodd det

Til norsk ved Odd Abrahamsen

FORAN HUSET

(A ház előtt egész éjszaka)

I hele natt stod det en terrengvogn*
foran huset
den stod der med brennende bremselys
som om den nettopp var kommet
som om den nettopp ville kjøre av sted
jeg luftet akkurat mens jeg gjorde mine forberedelser
til å gå til sengs og jeg bøyde meg ut av vinduet
jeg pleier å se ut før
jeg lukker vinduet og da
så jeg terrengvognen
med brennende bremselys
det var som pokker glapp det ut av min munn
hendte det noe spurte min kone
ingenting svarte jeg bare en terrengvogn
hva slags terrengvogn en sånn
terrengvogn sa jeg mens jeg rettet ut
gardinen også herfra er den
synlig sa jeg og trakk
meg bort til vinduets hjørne
hvis du er nysgjerrig på hva som skjer
i huset på den andre siden
behøver man ikke å se alt sa jeg
ved å velge en riktig måte å klynge seg opp til veggen,
kan vi klare å treffe en passende vinkel
kan vi også se ned gjennom det stengte vinduet
blikket kan da
fange inn etpar fingerspann også
av fortauet vi gledet oss nesten
over å ha oppdaget dette
fordi vi hadde bodd her i fjerde
etasjen nesten i to årtier
uten å ha oppdaget
hvor lettvent det er
å kikke ut herfra
tror du at den fortsatt er der spurte
min kone noe senere
under sengeteppet
jeg skal faktisk se etter hvis du mener
at jeg skal se etter sa jeg der stod den
med brennende bremselys
som om den nettopp var kommet
som om den
nettopp ville kjøre av sted
spennende sa jeg og
gikk ut i baderommet
og fomlet med forskjellige gjøremål
skyllet halsen fordi jeg hadde
en fornemmelse av at det klødde litt der
den står fortsatt der

* Det siktes her til et terrenggående militærkjøretøy av den type det politiske politi bruker overalt i øststatene.

hvisket min kone
og jeg ble faktisk litt redd
for måten hun hvisket det frem
bak gardinen da jeg kom inn
presset jeg meg mot henne
og vi skammet oss over
hvor høylydt
våre hjerter slo den vil nok kjøre vekk
når den blir lei av å være her vi la oss
jeg ventet og jeg ventet
på at min kone skulle sovne
da listet jeg meg forsiktig
på nytt frem til vinduet
er den fortsatt der spurte min
kone og litt forvirret
svarte jeg at jeg bare
skulle se på himmelen
det var som om jeg hørte
at det hadde begynt å regne
og regner det ikke spurte hun
nei det regner ikke sa jeg og
da er den der fortsatt
den stod der med brennende bremselys
som om den nettopp
var kommet som om den
nettopp skulle kjøre av sted
den står der fortsatt selv om
det snart begynner å gry den står
der også nu mens jeg klapper
ned dette diktet for hva annet
kunne jeg da gjøre å sove
er jo allerede håpløst

Til norsk ved Odd Abrahamsen

SLUMRENDE HAV

(Szunnyadó tenger)

havet sover ikke
det slumrer bare som en hest
det hever halen av og til
og rister på manken
på stående fot slumrer havet
som en hest
under dets øyenlokk lukket halvveis
hvitner den runde horisonten
frem gang på gang

Til norsk ved Vince Sulyok

VERNISSASJE

(Verniszázs)

de hengte opp sine bilder
de leste opp sine dikt
de ville også spilt kvartett
om de hadde vært flere enn en gruppe på tre

etterpå stod de der bare
vi bare stod. der alle sammen
med hatten i hånden
som under en begravelse

Til norsk ved Odd Abrahamsen

BARE FRA NÅ AV

(Még csak ezután)

bare fra nå av når hjertet øynene eldes
bare fra nå av når hånden blir stadig tyngre og setningen
med stadig mere å være redd for bak seg
stadig mer å såres over og likevel være uten nøling,
han bestemmer seg daglig for sine siste skritt
bare fra nå av fra nå av fra nå av
begynner kvalenes kval hvert minutt
blir du veiet og kastet på skjærsild
av dine egne tvil kronikør

Til norsk ved Vince Sulyok

DET FINNES STEDER

(Vannak vidékek)

det finnes steder
hvor overflødige hund- eller kattunger
blir druknet i et vann
eller levende begravet
før deres øyne
åpnet seg

men før deres øyne
åpnet seg

Til norsk ved Odd Abrahamsen

REKVIEM FOR EN SKOG

(Rekviem egy erdőért)

blikket leter fortsatt
etter den
det leter fortsatt
etter skogen

fugl
ble gjort hjemløs

sol og måne
kan nå begge se
som bare døden
og kjærligheten

blottede dalfører
hellinger

sørgmodighet
skyggeløs

bare i vår erindring
skyter den blad
bare i vår erindring
feller den løv

men jeg tør ikke
nekte å kysse
øksen

Til norsk ved Vince Sulyok

ET DIKT OM FØLELSER

(Érzelmes költemény)

du milde geite-gjeter
fra det enogtyvende århundre
ha også meg med i din erindring
når du støttet på dine albuer
spiser flekk i skoglysningen

jeg kjente til så mange navn på mark- og åkerstykker
at de ville romme en hel bok
og kildene kunne jeg også nedskrive
i mellomtiden er det rent mye vann
så hvis det ikke var vann nok til et hav
kunne det utgjøre en ganske stor innsjø
jeg kjente navnene
på byer landsbyer
og broer
jeg reiste omkring på kontinentene
stod ved foten til ararat
på vesuv og på toppen
av empire state building
den varmen som jeg ved mine håndtrykk
mottok og delte ut
var nok til å fyre opp en hel landsby
hvis bionergetikken
var oppfunnet i tide

du milde geite-gjeter
fra det enogtyvende århundre
ha også meg med i din erindring
når du smekker igjen foldekniven
legger deg på maven og drikker en stor slurk
av kilden

Til norsk ved Odd Abrahamsen

MALERI

(Festmény)

i solskinnet en pike
en pike med brunt hår
en eneste blomst i hennes hånd
en eneste gul blomst

hun står bare i lyset
uten bakgrunn og skygge
hun står bare der og smiler
uten bakgrunn og skygge

Til norsk ved Vince Sulyok

LIKEVEL SKULLE DET VÆRE

(Volna még)

likevel skulle det være
ennå skulle det være
noe å si om
narsiss-engene i blomst
eller om fjellgresset
som flagrer urolig
i aftenvinden
om fjellene elvene
om himmel og jord
om havene
om vulkanene som vrir seg
under oceanene
om kjærlighetens
endeløse jevndøgn
da sogar tiden
blir utmattet som bekken
når rådyret
har slukket sin tørst —
kort sagt om oss to
i menneskehetens navn
skulle det ennå være
skulle det likevel være

Til norsk ved Vince Sulyok

RANDBEMERKNINGER

(Széljegyzet lábjegyzettel)

de vagger seg i hoftene i velklingende
intervjuer de vagger seg i hoftene
europas lykkelige diktere de konkurrerer
med hverandre om de forskjellige
fonnene for posering de trakterer
hverandre med sine skaper-besværligheter
de snakker de snakker
de snakker til hverandre

deres hester med vinger er
like så mange som drøvtyggende kuer
men for meg er disse druene for sure

Til norsk ved Odd Abrahamsen

FRA EN PILEGRIMS DAGBOK

(Egy zárándok naplójából)

JEG BEUNDRET DEN STORE VERDENS
vakre katedraler
som er virkelig beundringsverdige
men å be, det kan jeg bare
hjemme i min barndoms
gamle kirke
om jeg i det hele tatt kan

Til norsk ved Vince Sulyok

ALLESJELERSDAG I WIEN

(Halottak napja Bécsben)

(tre utdrag)

Den mest forlatte er han
som ikke engang har døde på kirkegården
hans vin er eddik hans tårer pepperrot
hans lys støter bare mot sotflak
han blir stående alene
med en blomsterkvast i hånden
for han er den mest forlatte
som ikke en gang har døde på kirkegården

Annen juni nittenhundreogfireogførti
ved sønderbombingen av nagyvárad mistet
en mor sine fire friske barn under ruinene
to fire seks åtte
år gamle ble de drept
forteller min kone meg hvert år
når hun kommer så langt i kalenderen
dette er hennes fredsdikt

hvem er det nå som skjelver for helvete
seierherren eller de beseirede?

i begynnelsen var synden
og med synd skal det ende

En gang blir også du flettet
inn i en overdådig krans
alt blir fremmed og kaldt
som her på denne gaten i Wien
wie die glocken ihren schall verloren
også du glemmer alle dine gleder

Til norsk ved Odd Abrahamsen